

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาเศรษฐกิจศาสตร์กับปรัชญาพุทธศาสนา

ชื่อผู้เขียน

นางสาวนิลมัย สอนบุญมี

เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. สังคม สุวรรณรัตน์

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. อุดม เกิดนิบูลย์

กรรมการ

อาจารย์ ธีรณรงค์ วิบูลสันติ

กรรมการ

บทคัดย่อ

ในการศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาเศรษฐกิจศาสตร์กับปรัชญาพุทธศาสนานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเปรียบเทียบถึงความสอดคล้องและแตกต่างกันของเศรษฐกิจศาสตร์กระแสหลัก และพุทธศาสนา รวมถึงแนวคิดของมารกัตด้วย และอย่างไรก็ตาม การเน้นนั้นจะเน้นถึงปรัชญาเศรษฐกิจศาสตร์และพุทธศาสนา หลักปรัชญาทั้งสองกระแสมีความเหมือนกัน ในจุดเริ่มต้นคือ มองไปที่มีความต้องการที่ไม่จำกัดและมีความสุขเป็นเป้าหมาย แต่ความหมายของความสุข และมรรควิธีที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นต่างกันเป็นอย่างมาก

การวิเคราะห์จะทำในแนวทางทั่วไปในด้านการผลิต การบริโภคและการแจกจ่ายตามลำดับ โดยข้อมูลนั้น ได้มาจากแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาในการประพจน์ปฏิบัติของพระและฆราวาสประกอบอีกด้วย การค้นพบที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือข้อสันนิษฐานที่ว่าความสุข เป็นเป้าหมายสำคัญทั้งในแนวคิดของเศรษฐกิจศาสตร์และแนวคิดของพุทธศาสนา จะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจศาสตร์ตั้งแต่ฟิสิกส์ ไอ.เค.เรต ลัทธิพานิชย์นิยม คลาสสิกและนีโอคลาสสิกหรือสังคมนิยมก็ตาม ล้วนแสวงหาความสุขในนามของความมั่งคั่ง (Wealth) บ้างหรือสวัสดิการสังคมบ้าง แต่ทว่าเศรษฐกิจศาสตร์ขาดความเข้าใจที่ลึกซึ้งถึงสภาพที่เป็นจริง คำว่าความต้องการไม่จำกัดก่อ

ให้เกิดแบบจำลอง (Model) ต่าง ๆ กันเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาของเศรษฐกิจและสังคมซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ มากมาย การใช้วิธีการเชิงปริมาณก็ชี้ให้เห็นว่า ไม่ได้ช่วยคลี่คลายปัญหาเพราะยังไม่สามารถให้ความหมายของอรรถประโยชน์ ความพึงพอใจ และความสุข ได้อย่างชัดเจน แต่ในปรัชญาพุทธศาสนานั้น คำเหล่านี้กลับให้ความหมายอย่างชัดเจน ความสุขในเศรษฐกิจนั้นเป็นแต่เพียงความรู้สึกว่าพอใจซึ่งไม่จริงยั่งยืน พุทธปรัชญานั้นสามารถแสวงหาความสุขถึงขั้นโลกุตระสุข ซึ่งมีความยั่งยืนและไม่ขึ้นอยู่กับความมั่งคั่งหรือวัตถุ

สำหรับมาร์ก ความสุขหมายถึงวัตถุเสมอโดยที่เขาใช้โครงสร้างส่วนล่าง (วัตถุ) เป็นปัจจัยกำหนดจิตใจ แต่พุทธศาสนากล่าวว่าจิตใจเป็นหลักและการที่มนุษย์แสวงหาความสุขทางวัตถุนั้นไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง มาร์กซิสต์ไม่อาจจะเข้าใจเรื่อง ไตรลักษณ์คืออนิจจัง ทุกขังและอนัตตาได้ มาร์กมองย้อนศรและแสดงความคิดที่ขัดแย้งกันในเรื่องผลและวิธีการ โดยเริ่มต้นที่ผลอย่างไม่มี ความเข้าใจในธรรมชาติของการเห็นประโยชน์ส่วนตนของคน

ทั้งปรัชญา เศรษฐศาสตร์และพุทธศาสนา เริ่มต้นจากประเด็นหลักของความจริงที่ว่า ความต้องการของมนุษย์นั้น ไม่สิ้นสุด แต่ทรัพยากรมีอยู่จำกัด นักเศรษฐศาสตร์จึง ได้ศึกษาถึงวิธีการผลิตสินค้าและบริการ เพราะคนต้องการที่จะบริโภคจำนวนที่มากกว่าระบบเศรษฐกิจจะสามารถผลิตได้ คนในทางเศรษฐศาสตร์ในความหมายของอดัมสมิท เป็นผู้มีเหตุผลภายในกรอบของการเห็นประโยชน์ส่วนตน ในการที่จะกำหนดวิธีการที่จะแสวงหาความสุขสูงสุด เช่น หาอรรถประโยชน์สูงสุด แต่พุทธศาสนาจะคำนึงถึงความต้องการที่ไม่จำกัด (โลภะ) นั้นควรที่จะถูกควบคุมหรือจำกัดให้หมดไป การบริโภคนั้นเป็นมรรควิธีไม่ใช่ผลสุดท้าย พุทธศาสนิกชนจึงควรที่จะแสวงหาเพียงปัจจัยสี่คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งผลก็คือจะไม่มีการผลิตมากเกินไป กลับจะมีการบริโภคแต่น้อย การทำลายล้างทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจะไม่เกิดขึ้นอย่าง เป็นอยู่ ยิ่งไปกว่านั้นพุทธศาสนา เชื่อในเรื่องของเหตุและผลจึงแสวงหาความสุขพอประมาณตามเหตุปัจจัยที่เกิดขึ้น ผ่านทางอายตนะต่าง ๆ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ มนุษย์กับธรรมชาติจึงผสมผสานกลมกลืนไปตลอด ในภาวะ เช่นนี้มนุษย์จึงสามารถพัฒนาไปได้และเป็นอิสระอย่างเต็มที่แท้จริง แต่เศรษฐศาสตร์กลับให้ความสนใจเรื่องของวัตถุและพยายามผลิตวัตถุนั้นขึ้น จึงกลายเป็นความยึดมั่นถือมั่นในวัตถุนั้น ๆ ความแตกต่างในพุทธปรัชญาและปรัชญา เศรษฐศาสตร์จึงมีผลกระทบต่อวงลัทธิทั้งหลายหาประมาณมิได้

Thesis Title A Comparative Study of Economic Philosophy and
Buddhist Philosophy

Author Ms. Pismai Sonboonmee

M.Econ Economics

Examining Committee :

Lecturer Dr. Sangkom Suwannarat Chairman

Assoc. Prof. Dr. Udom Kirdpibul Member

Lecturer Tannarong Vibolsanti Member

ABSTRACT

In this study the main objective is to compare the similarities and the differences of the main stream Economics, the concept of Marx and Buddhism, emphasising on Economic and Buddhism philosophy. Both of them have similar starting points, man's unlimited want, and happiness as the goal. But the interpretation of happiness and means to achieve the goal are significantly different.

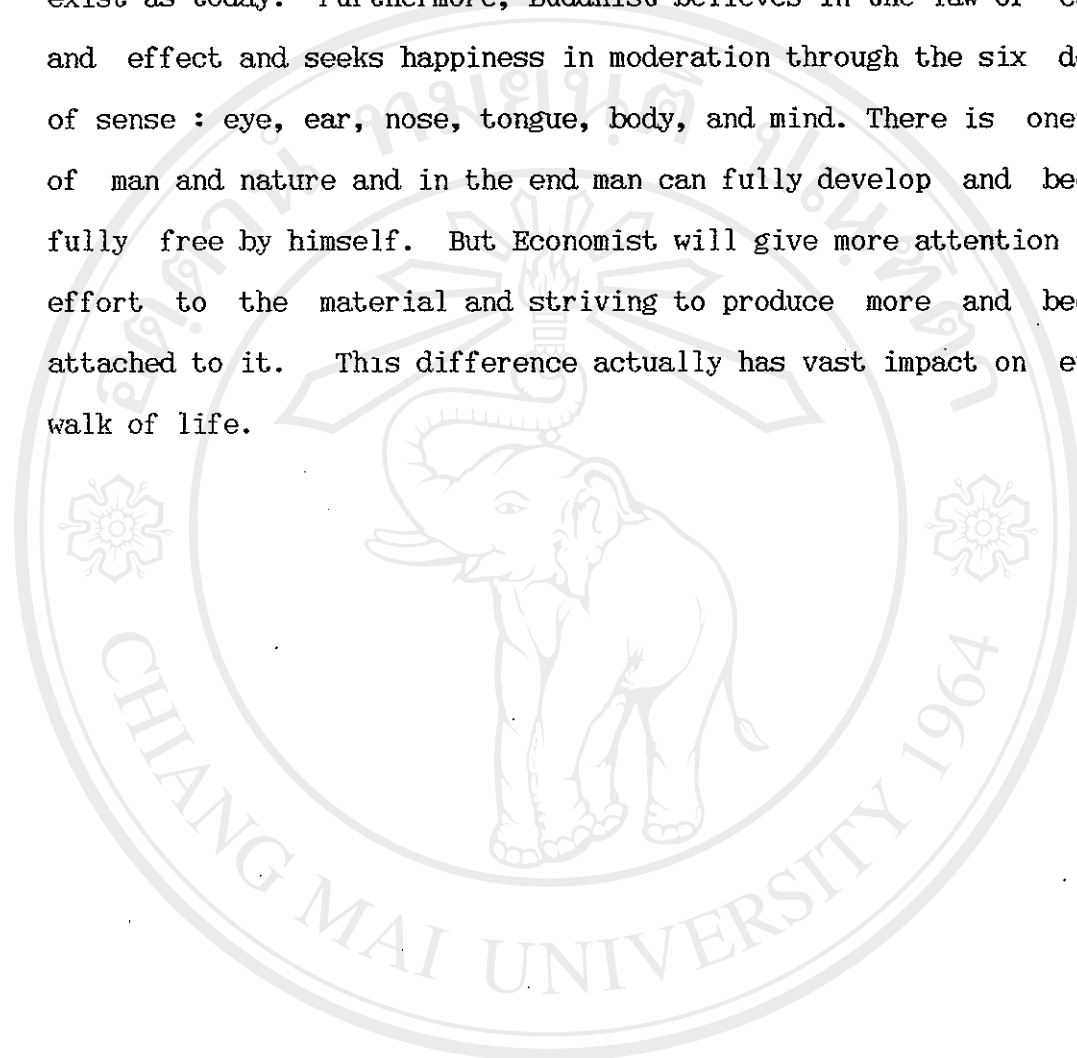
The analysis will be conducted in conventional way of production, consumption, and distribution respectively. The information will be from primary as well as secondary sources. In addition, the observations are drawn from the monks and lay religious practitioners. One of the findings confirm the proposition that happiness is definitely the end of both economic and religious man. Economic point of view ranging from Physiocrat, Mercantilist, Classic, Neoclassic as well as Socialist is that man seeks happiness through wealth or social welfare. However, this main stream of Economics lacks the comprehensive understanding of the real world.

The word "unlimited want" leads to many models to solve economic and social problems that in turn create other problems. The quantitative method is also proved in vain because it fails to fully clarify the meaning of utility, satisfaction, and happiness. But in Buddhist philosophy these words have been considered in every respect from a religious point of view. Economic happiness is only pleasant feeling and subjected to the law of impermanence. The Buddhism has absolute happiness which is permanent and does not rely on wealth or material.

For Marx, happiness is always materialistic in nature as he explains the lower structure (the material) as the determinant of the mind (citta). On the contrary, Buddhism says the mind is the subject and an impulse for man to seek material happiness is not a true happiness. Moreover, Marxists do not recognize the three common characteristics of impermanence, misery, and no-self. Marx has gone off course to show a paradox of end and means by starting with the end without proper understanding of the nature of man self-interest.

Both Economic and Buddhist philosophies start at the very core of fact that human wants are unlimited but resources are limited. Economists, therefore, study the way which goods are produced and consumed because people want to consume more than an economy can produce. Economic man, as in Adam Smith, is rational in the framework of self-interest when defining each means to reach maximization such as utility maximization. But Buddhism would consider that the unlimited want (Lobha) should be restrained or even eliminated. Consumption is, therefore, a means not an end. The Buddhist then would acquire only four basic needs of food, shelter, medicine, and clothing. As a result, there is no over-production but

lower consumption. The environmental problems will virtually not exist as today. Furthermore, Buddhist believes in the law of cause and effect and seeks happiness in moderation through the six doors of sense : eye, ear, nose, tongue, body, and mind. There is oneness of man and nature and in the end man can fully develop and become fully free by himself. But Economist will give more attention and effort to the material and striving to produce more and become attached to it. This difference actually has vast impact on every walk of life.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved